

## Βιβλιοπαρουσίαση

Τίτλος βιβλίου : Τα ψηλά βουνά

Συγγραφέας : Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Έτος έκδοσης : 1918

Ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου έγραψε « Τα ψηλά βουνά» σε συνεργασία με τους : Δημοσθένη Ανδρεάδη, Αλέξανδρο Δελμούζο, Πάυλο Νιρβάνα και Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Η εικονογράφηση του βιβλίου έγινε από τον εικαστικό Π. Ρούμπο και είχε και σχέδια του ίδιου του συγγραφέα. Το βιβλίο, γραμμένο στη δημοτική γλώσσα, προορίστηκε για αναγνωστικό της τρίτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Είχε προηγηθεί ανάθεση του έργου στον Ζ. Παπαντωνίου από το Υπουργείο Παιδείας της επαναστατικής κυβέρνησης Βενιζέλου.



## Ζαχαρίας Παπαντωνίου

### Βιογραφικό

Ο Παπαντωνίου Ζαχαρίας ήταν Έλληνας λογοτέχνης και δημοσιογράφος. Γεννήθηκε το 1877 στο Καρπενήσι. Ξεκίνησε σπουδές στην ιατρική, αλλά τις εγκατέλειψε γρήγορα, αφού έφυγε για το Παρίσι με σκοπό να ασχοληθεί με τη ζωγραφική και τη δημοσιογραφία. Από το 1893 έως το 1912 ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και υπήρξε συνεργάτης μεγάλων εφημερίδων της εποχής. Στη συνέχεια διορίστηκε νομάρχης σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Από το 1918 και μετά διετέλεσε διευθυντής της Εθνικής Πινακοθήκης. Το 1923 τιμήθηκε με το Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών και το 1938 εξελέγη Ακαδημαϊκός. Την πρώτη του ποιητική συλλογή τη δημοσίευσε το 1898 με τίτλο «Πολεμικά τραγούδια» . Ακολούθησαν το πολύ γνωστό του έργο « Τα ψηλά βουνά» και « Τα χελιδόνια». Άλλα σημαντικά του έργα είναι Τα Διηγήματα, Το Άγιο Όρος, Τα Θεία δώρα, Η Θυσία κ.ά. Πέθανε το 1940 στην Αθήνα.



## Περίληψη

Το βιβλίο αφηγείται την ιστορία μιας παρέας 26 παιδιών: του Ανδρέα, του Κωστάκη, του Φάνη, του Φουντούλη, του Πάνου, του Αλέκου, του Δημητράκη, του Καλογιάννη κ.ά., τα οποία τελειώνοντας το δημοτικό, ύστερα από παρότρυνση του δασκάλου τους και με την άδεια των γονιών τους, αποφασίζουν να περάσουν το καλοκαίρι τους στα βουνά της Ευρυτανίας. Εκεί, μέσα στις ομορφιές της φύσης, μαθαίνουν τη ζωή του βουνού, τις ιστορίες των ανθρώπων που συναντούν, τις συνήθειες των άγριων ζώων, τις λαϊκές παραδόσεις, αλλά και τις προκαταλήψεις των απλών ανθρώπων. Μένουν σε καλύβες, δημιουργούν μια κοινότητα και μέσω της συνεργασίας, της εργατικότητας, του αλληλοσεβασμού και της προσφοράς μαθαίνουν να ξεπερνούν τις δυσκολίες της ζωής. Τέλος, γίνονται ακόμα και δάσκαλοι για τον Λάμπρο, ένα μικρό τσοπανόπουλο, που διψάει για μάθηση.

Το βιβλίο, με την απλή αφήγηση, μέσα στην οποία ενσωματώνει πολλά είδη του λόγου (δημοτικά τραγούδια, λαϊκές ιστορίες, ποιήματα και επιστολές), αποτελεί ένα από τα πιο πολυδιαβασμένα έργα της ελληνικής λογοτεχνίας. Η εξόρμηση των παιδιών στα βουνά της Ευρυτανίας δεν είναι απλώς διακοπές. Είναι ένα ταξίδι αυτογνωσίας και κοινωνικοποίησης. Είναι ένα ταξίδι γεμάτο ιδανικά και αξίες όπως: η φιλία, η ομαδικότητα, η αλληλεγγύη, η εργατικότητα, η προσφορά, η προστασία του περιβάλλοντος...

**Να κι ένα παράδειγμα:**

«Η κατάρα του πεύκου »

«Γιάννη, γιατί έκοψες τον πεύκο;  
Γιατί; Γιατί;»  
-«Αγέρας θα 'ναι», λέει ο Γιάννης  
και περπατεί.

Ανάβει η πέτρα, το λιβάδι  
βγάνει φωτιά.  
Να 'βρισκε ο Γιάννης μια βρυσούλα,  
μια ρεματιά!

Μες το λιοπύρι, μες στον κάμπο  
να ένα δεντρί...  
Ξαπλώθη ο Γιάννης αποκάτου  
δροσιά να βρει.

Το δέντρο παίρνει τα κλαριά του  
και περπατεί!  
«Δε θ' ανασάνω», λέει ο Γιάννης,  
«γιατί, γιατί;»

-«Γιάννη, πού κίνησες να φτάσεις;»

-«Στα Δυο χωριά.»  
-«Κι ακόμα βρίσκεσαι δω κάτω;  
Πολύ μακριά!»

-«Εγώ πηγαίνω, όλο πηγαίνω.  
Τι έφταιξα γω;  
Σκιάζεται ο λόγγος και με φεύγει,  
γι' αυτό είμαι δω.

Πότε ξεκίνησα; Είναι μέρες...  
για δυο, για τρεις...  
Ο νους μου σήμερα δεν ξέρω,  
τ' είναι βαρύς».

-«Να μια βρυσούλα, πιε νεράκι  
να δροσιστείς».  
Σκύβει να πιει νερό στη βρύση,  
στερεύει ευθύς.

Οι μέρες πέρασαν κι οι μήνες,  
φεύγει ο καιρός.  
Στον ίδιο τόπο είν' ο Γιάννης,  
κι ας τρέχει εμπρός...

Να το χινόπωρο, να οι μπόρες!  
μα πού κλαρί;  
Χτυπιέται ορθός με το χαλάζι,  
με τη βροχή.

-«Γιάννη, γιατί έσφαξες το δέντρο,  
το σπλαχνικό,  
που 'ριχνεν ίσκιο στο κοπάδι  
και στο βοσκό;

Ο πεύκος μίλαε στον αέρα  
-τ' ακούς, τ' ακούς;-  
και τραγουδούσε σα φλογέρα  
στους μπιστικούς.

Φρύγανο και κλαρί του πήρες  
και τις δροσιές,  
και το ρετσίνι του ποτάμι  
απ' τις πληγές.

Σακάτης ήτανε κι ολόρθος,  
ως τη χρονιά,  
που τον εγκρέμισες για ξύλα,  
Γιάννη φονιά!»

-«Τη χάρη σου, ερημοκλησάκι,  
την προσκυνώ.  
Βόηθα να φτάσω κάποιαν ώρα  
και να σταθώ...

Η μάνα μου θα περιμένει  
κι έχω βοσκή...  
κι είχα και τρύγο... Τι ώρα νάσαι  
και τι εποχή;

Ξεκίνησα το καλοκαίρι  
-να στοχαστείς-  
κι ήρθε και μ' ήβρεν ο χειμώνας  
μεσοστρατίς.

Πάλι Αλωνάρης και λιοπύρι!  
Πότε ήρθε; Πώς;  
Άγιο, σταμάτησε το λόγγο,  
που τρέχει εμπρός.







Άγιο, το δρόμο δεν τον βγάνω  
-με τι καρδιά;-  
Θέλω να πέσω να πεθάνω,  
εδώ κοντά.»

Πέφτει σα δέντρο απ' το πελέκι...  
Βογκάει βαριά.  
Μακριά του στάθηκε το δάσος,  
πολύ μακριά.

Εκεί τριγύρω ούτε χορτάρι,  
φωνή καμιά.  
Στ' αγκάθια πέθανε, στον κάμπο,  
στην ερημιά.

## Το τσιριτρό

Σε μια ρώγα  από σταφύλι   
έπεσαν οχτώ σπουργίτες          
και τρωγόπιναν οι φίλοι.    
Τσίρι-τίρι, τσιρι-τρο.  
Τσιριτρί, τσιρι-τρο!

Χτυπούσανε τις μύτες    
και κουνούσαν τις ουρές    
κι είχαν γέλια  και χαρές.   
Τσίρι-τίρι, τσιρι-τρο,  
Τσιριτρί, τσιρι-τρο!

Πόπο, πόπο σε μια ρώγα   
φαγοπότι  και φωνή!   
Την αφήσαν αδειανή!   
Τσίρι-τίρι, τσιριτρό,  
Τσιριτρί, τσιριτρό!

Και μεθύσαν κι όλη μέρα   
Πάνε δώθε,  πάνε πέρα   
τραγουδώντας  στον αέρα:   
«Τσίρι-τίρι, τσιριτρό,  
τσιριτρί, τσιριτρό».

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Διαβάζοντας το βιβλίο, με την απλή γλώσσα, τις ολοζώντανες περιγραφές και το λεπτό χιούμορ, ένιωσα πως ταξίδευα κι εγώ μαζί μ' αυτά τα παιδιά. Ένιωθα τους φόβους τους, τις αγωνίες τους, τις χαρές, τις λύπες τους, την ικανοποίηση για την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

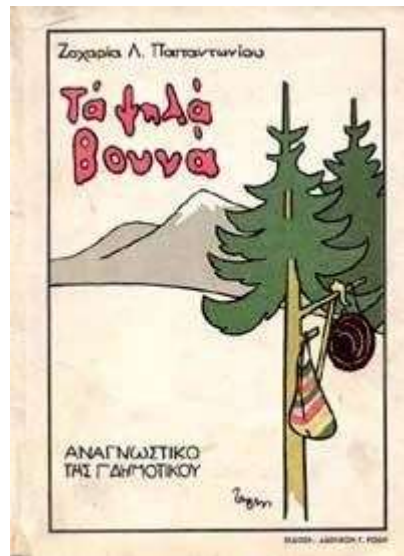
Ο ήρωας που με εντυπωσίασε περισσότερο είναι ο Φάνης. Αν και ήταν λίγο φοβιτσιάρης, ήταν αεικίνητος, είχε τρομερή αντίληψη και ήταν ο πρώτος που παρατηρούσε όλες τις ομορφιές της φύσης και τις έδειχνε και στα άλλα παιδιά.

Έτσι άλλωστε ξεκινά και το βιβλίο :

« Βραδιάζει. Τι λαμπρή φωτιά είναι αυτή, που φάνηκε στο βουνό! Πρώτος ο Φάνης την είδε. Πρώτος αυτός βλέπει τις ομορφιές της γης και τ' ουρανού και τις δείχνει στ' άλλα παιδιά: τον ήλιο που βασιλεύει, τα σύννεφα που τρέχουν στον ουρανό, το άστρο που καθρεφτίζεται στο ρυάκι...»

Τα ψηλά βουνά είναι ένα διαχρονικό βιβλίο, που αγαπήθηκε από σειρές γενεών, κυρίως για τα μηνύματά του, και δεν πρέπει να λείπει από καμιά βιβλιοθήκη.

Νεότερες εκδόσεις του βιβλίου :



ΖΑΧΑΡΙΑ Λ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ



Πηγές :Βικιπαίδεια, Εκδόσεις Μίνωας, Tonima.gr

2<sup>ο</sup> Γυμνάσιο Αγίου Δημητρίου

Τμήμα Α4: Μαθητής: Βασίλης Παπαευθυμίου Σχ.έτος: 2016-2017

Υπεύθυνη καθηγήτρια: κ. Ειρήνη Παναγιωτακοπούλου